

2018-imut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut
(Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoq)**Akissuteqaat**
(Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoq)**Pingajussaaneerinninneq****Aallarniut**

Aallarniutigalugu Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap 2018-imut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummik sukumiisumik suliaqarneranut Naalakkersuisullu pingajussaaneerinissamut allannguutissatut siunnersuuteqarnerannut Naalakkersuisut sinnerlugit qujavunga.

Pingajussaaneerinissamut allannguutissatut siunnersuutit

Pingajussaaneerinissamut matumunnga atatillugu aningaasaliissutitut allannguutissatut siunnersuutit 81-inik aammalu oqaasertaliussanut allannguutissatut siunnersuutit aqqaneq marlunnik Naalakkersuisut saqqummiussipput. Aningaasaliissutitut allannguutissatut siunnersuutit ilaat ataaseq Inatsisartut Suleriaatsimut Ataatsimiititaliaat sinnerlugu saqqummiunneqarpoq. Allannguutissatut siunnersuutit ataatsimoorlutik nassatarissavaat piffissami aningaasanut inatsiseqarfiusumi 2018-2021-mi tamarmiusumi IS-ip inerneranut missingersuutit 28,5 mio. kr.-inik pitsanngoriaateqarnerat, taamaattorli IST-p inerneranut missingersuutit 17,3 mio. kr.-inik ajorseriaateqassallutik, taassuma imarimmagit ingerlatsinermut, sanaartornermut taarsigassarsitsisarnermullu aningaasaliissutit.

Allannguutissatut siunnersuutit saqqummiunneqartut malillugit 2018-imut aningaasanut inatsit IS-imi 2018-imi 11,2 mio. kr.-inik sinneqartooruteqarfiussanngorpoq. Piffissaq aningaasanut inatsiseqarfiusoq 2018-2021 tamarmiusoq 0,8 mio. kr.-inik sinneqartooruteqarfiussaaq.

Ilaatigut piginneqatigiilluni inissiat, inissialiortiternermik aningaasalersuineq, nunatsinni aalisarnermi isumalluutit atuinermut akitsuut aammalu soraarnerussutisiassatigut aningaasaatit ilaannit pissarsiassat akileraaruserneqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaasa nutaat aningaasaqarnikkut kingunerisassaas pingajussaaneerinerme matumani aningaasanut inatsimmut ilanngunneqarput.

Ineqarnermut tunngasunut atatillugu ilaatigut siunertarineqartoq tassaavoq Namminersorlutik Oqartussanut kommuninullu 20/20/60 naapertorlugu inissialiortiternermut taarsigassarsiat piffissaq sioqqullugu akilernerneqarnissaannut kajumissaaruteqarnissaq. Aammattaaq namminerisamik tapiissutitalimmik inissialiortiternermut aningaasaliissutit ukiumoortumik 35 mio. kr.-iusut kommuninut nuunneqassapput. Suliassaqarfimmi sulianik naapertuunnerusumik

ingerlatsilerneramik tamanna nassataqassasoq naatsorsuutigineqarpoq, tassa namminerisamik inissialiortiternissamut tapiissutinik qinnuteqartut aningaasaliiffigineqarnissamik pisortat oqartussaaffiannit ataasiinnarmit neriorsuummik pissarsisinnaalissammata. Aningaasat nuunneqartut taarsigassarsisitsinissaq, sanaartornissaq iluarsaanissarlu eqqarsaatigalugit namminerisamik inissialiortitertunut tapiissutitut atorneqartussanngortinneqarput. Taamaalillunilu aningaasat piginneqatigiilluni inissiaatileqatigiiffinnut aammalu 20/20/60 naapertorlugu inissianut atatillugu manna tikillugu atorneqaannaratik atuuffiat annertusarneqarpoq.

Nunatsinni aalisarnermi isumalluutininik atuinermit akitsuut pillugu Inatsisartut inatsisaata nutaap nassatarissavaa nunatta karsia ukiumoortumik ilanngaattissat ilanngaatigereerlugit 69,4 mio. kr.-inik isertitaqarnerulissammat. Inatsisip nutaap akuerineqarneratigut aalisarnermut tunngasutigut akitsuuseeriaaseq tamarmiusoq malittarisassatigut ataatsimut isigalugu pisariillissammat, tamatumani isumalluutininik atuinermit akitsuut pillugu Inatsisartut inatsisaat kisiat malillugu aqutsisoqalissalluni. Tamatuma peqatigisaanik aningaasanut inatsisip missingersuutitigut oqimaaqatigiissaarnissaata qulakkeerneqarnissaanut inatsit tapeeqataassaaq.

Aammattaq isertitanut aningaasaliissutit allannguuteqartillugit allannguutissatut siunnersuutit katillugit sisamat saqqummiunneqarput, tassungalu ilanngullugu raajanut avaleraasartuunullu 2018-imi TAC-p aalajangerneqarnissaanik naatsorsuutigisat nassatarisaannik allannguisoqarluni. Allannguutissatut siunnersuutit piffissami aningaasanut inatsiseqarfiusumi 2018-2021-mi IST-p inerneranut missingersuutininut ukiumoortumik 30 mio. kr.-inik pitsanngoriaateqartitsissapput. Taamaalillunilu 2018-imi raajarniarnermi aalisarneqarsinnaasutut naatsorsuutigisat 101.000 tonsinut annertusineqarput, 2017-imi 90.000 tonsinut naatsorsorneqartut. Aammattaq nuna tamakkerlugu akileraarummit isertitassatut missingersuutit ukiumoortumik 15 mio. kr.-inik annertusineqarput, tamatumani tunngavigineqarluni 2017-imi qaammatini kingulliunerusuni inummut akileraarutinit ingerlaavartumik akilersukkat ineriartornerat.

Inatsisartut ataatsimiinneranni matumani inunnut innarluutilinnut tapiissutit pillugit Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuutaat siullermeerneqarpoq. Inatsisissatut siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai pissutigalugit 2019-imit ukiumoortumik 25 mio. kr.-inik aningaasartuuteqarnerunissaq pisariaqarpoq, tamannalu aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi ilaatinneqarnani. Taamaattumillu pingajussaaneerinermi matumani allannguutissatut siunnersuut saqqummiunneqarpoq, tamatumani aningaasat suliniutit nutaat aningaasalersorneqarnissaannut sillimmatinut nuunneqarnissaat qinnutigineqarluni. Aningaasat 2019-imi aningaasanut inatsimmi timitalernerqarsinnaanissaat naatsorsuutigineqarpoq, tamatumani inatsisissatut siunnersuut ulloq 1. januar 2019-imi akuerineqareersimasussatut naatsorsuutigineqarluni.

Aatsitassanut Siunnersuisoqatigiinnik nunani tamalaani immikkut ilisimasaqartunik aammalu aatsitassanut tunngasunut siunnersortitut atuuttusanik pilersitsinissamut atatillugu

Aatsitassanut Naalackersuisoqarfimmut ukiumoortumik 1,5 mio. kr.-inik aningaasaleeqqinnissaq qinnutigineqarpoq. Aatsitassanut Siunnersuisoqatigiit tallimanik ilaasortaqaassapput aammalu 1. marts 2018-imi pilersinneqarnissaat naatsorsuutigineqarluni.

Kalaallit Airports A/S-imut atatillugu mittarfinnik suliniutit ingerlateqqinneqarnissaannut atatillugu oqaasertaliussat arfinillit nutaat ilanngunneqarnissaat qinnutigineqarpoq, taakku aqputigalugit Kalaallit Airports A/S-ip Ilulissani, Nuummi Qaqortumilu mittarfiliornissamik pilersaarutaasa aningaasalersorneqarnissaat tunngavissikkumallugu ilaatigut Namminersorlutik Oqartussat aningaasaliinissaat tunngavissinniarneqarluni. Illoqarfinni pingasuusuni mittarfiliortiternermut aningaasat atorneqartussat tamarmiusut 3,4 mia. kr.-inik annertussuseqartussatut missingerneqarput, taakku ilaatigut Kalaallit Airports A/S-imut aningaasaliinikkut ilaatigullu ingerlatseqatigiiffiup piffissami sivisuumi akilersorneqartussanik taarsigassarsineratigut aningaasalersorneqassallutik. Tamanna tunngavigalugu Kalaallit Airports A/S-ip nammineq aningaasaateqarnissamik pisariaqartitai 2,1 mia. kr.-iussasut missingerneqarpoq. Taakkunanit maannangaaq 294 mio. kr.-it aningaasaliissutigineqareerput. Illoqarfinni taakkunani pingasuni mittarfiliortiternissami ilaavoq Nuummi Ilulissanilu mittarfiit 2200 meterinut tallineqarnissaat aammalu Qaqortumi 1500 meterimik takissusilimmik mittarfiliornissaq pilersaarutigineqarluni. Illoqarfinni taakkunani pingasuni mittarfiliortiternissaq 2018 aamma 2019-imi aallartinneqartussatut naatsorsuutigineqarpoq.

2018-imut aningaasanut inatsit pillugu isumaqatigiissut

2018-imi aningaanut inatsisissaq pillugu naalackersuisooqatigiinni partiit akornanni isumaqatigiissutip imarisai tunngavigalugit aningaasaliissutinut allannguutissatut siunnersuutininik qulinik aammalu oqaasertaliussanut allannguutissatut siunnersuummik ataatsimik Naalackersuisut saqqummiussipput.

Isumaqatigiissutip nassatarissavaa isumaginninnermut tunngasut iluini ilinniartitaanerit nukittorsarneqarnissaannut ukiumoortumik 16,2 mio. kr.-inik immikkoortitsisoqassammat, tassungalugu ilanngullugu isumaginninnermi perorsaasunik isumaginninnermilu siunnersortininik najugaq qimannagu ilinniartitaanerni ilinniartussat nutaat aallartinneqarnissaannut aningaasanik pingaarnersiuisoqassammat. Kiisalu isumaginninnermut tunngasut iluini ilinniartitseqqittarneq nukittorsarneqassaaq.

Aammattaaq kulturimut tunngasut nukittorsarneqarnissaannut ukiumoortumik 6,5 mio. kr.-it immikkoortinneqarput. Aningaasat ilaatigut atorneqassapput isiginnaartitsinermik ingerlataqartunut, atuakkiortunut atuakkanillu saqqummersitsisartunut tapiissutit annertusineqarnissaannut kiisalu filmiliortunut filmiliornermillu sullisivimmik pilersitsinissamut atugassarititaasut pitsanngorsarneqarnissaannut. Aammattaaq eqqumiitsuliortunut ammaalluni isiginnaartitsinernut timersornermillu aaqqissuussani assigisaanik aaqqissuussinernut atatillugu suliaqartut angalanermit aningaasartuutaannut aningaasat atorneqassapput. Kiisalu kultureqarnermut tunngasutigut eqqumiitsuliortutut suliaqartunut ingerlataqartunullu kattuffiup ulluinnarni E.P.I.-mik taaguutillip anguniagassai

pillugit isumaqatigiissuteqarnissamut Naalakkersuisunut piginnaatitsisumik oqaasertaliussamik ilanngussisoqarnissaa qinnutigineqarpoq. Angusassat pillugit E.P.I.-mik isumaqatigiissutissap nassatarisaanik Namminersorlutik Oqartussat tapiissutaasa ilaasa aqunneqarnissaat E.P.I.-mut tunniunneqassaaq. Piginnaatitsissummi ilaatinneqarpoq ilaatigut suliassanut aningaasaliissutinut, filmiliornermut, atuakkanik kalaallisuunik saqqummiussinerut nipilersuutinillu tunisassiornermut tapiissutit. Aningaasat E.P.I.-mit aqunneqartussatut isumaqatigiissutigineqarsinnaasut tamarmiusut ukiumoortumik 9,5 mio. kr.-iusinnaapput. E.P.I.-mut tapiissutit aalajangersimasumik tapiissutit tamatumalu peqatigisaanik ukiumoortumik 350.000 kr.-inik amerlineqartussatut nalunaarsorneqarnissaat qinnutigineqarpoq.

Kiisalu timersornermut tapiissutinut aningaasaliissutit ukiumoortumik 1 mio. kr.-inik ilaneqarput timersortartut nuna tamakkerlugu unammisartutut aaqqissuussinerni peqataasut angalanermi aningaasartuutaannut sulinermillu isertitassaraluanut annaasaannut annertunerusumik matussutissaasut.

Aalisarnermut atatillugu suliassaqaqfimmi allaffissornerup aqutsinerullu nukittorsarneqarnissaanut, tassungalu ilanngullugu sinerissamut qanittumi aalisarnermut aammalu KNAPK-p suliassaqaqfiata ataani piniarnermik inuussutissarsiuteqartunut siunnersorteqarnerup ikorfartorneqarnissaanut aningaasanik immikkoortitsisoqarpoq. Aammattaaq aalisarnerup ineriartortinneqarnissaanut immikkoortitanut aningaasaliissutit ilaneqarput ilaatigut Tunumi aalisarnerup ineriartortinneqarnerata aammalu aalisagaqatigiinnik nutaanik misileraalluni aalisarnerup qulakkeerneqarnissaannut.

Aamma Kangaatsiami, Alluitsup Paani Qassiarsummilu atuarfinnik nutaamik sanaartornissaq ingerlanneqassasoq 2018-imi aningaasanut inatsisissaq pillugu isumaqatigiissummi isumaqatigiissutigineqarpoq. Tamatuma saniatigut Uummannami talittarfimmik nutaamik Qaanaamilu assiaqummik sanaartornissap pilersarusiorneqarnissaannut ilassutit aningaasaliissuteqarnikkut ukioq manna aningaasanik immikkoortitsisoqareerpoq.

Tamanna tunngavigalugu suliniutit 2018-imi aningaasanut inatsisissaq pillugu isumaqatigiissummi atuuttussatut Naalakkersuisunit ilaatinneqartut iluarisimaarneqarmata Naalakkersuisut sinnerlugit oqaatigissavara.

**Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap
pingajussaaneerinissamut isumaliutissiisutaa**

Aamma allannguutissatut siunnersuutit 93-it tamarmiusut Naalakkersuisunit saqqummiunneqartut akuerineqarnissaat Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut ilassutit isumaliussiisummi inassutigimmassuk Naalakkersuisut sinnerlugit qujassutigaa.

Taamaalillutik Naalakkersuisut maluginiarpaat Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaasa ilaat Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliami

ikinnerussuteqartunit taperserreqanngimmata. 2018-imut aningaasanut inatsimmi sinneqartoorutissat aalisarnermi akitsuutinik nutaanik pilersitsinikkut pissarsiariniarneqarnerat ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartunit iluarisimaarneqanngilaq, taamaattumillu aningaasanut inatsisissatut siunnersuut itigartinneqartussat ikinnerussuteqartunit inassutigineqarluni.

2018-imut aningaasanut inatsit

2018-imut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut saqqummiunneqartoq aammalu suliarineqarneralu taassumalu imarisai akuerineqartussatut inassutigineqarmata Naalakkersuisut sinnerlugit nuannaarutigaa.

2018-imi aningaasanut inatsisissaq aqutigalugu atugarissaarneq annertuumik pitsanngoriaateqassasoq, tamatumalu peqatigisaanik naligiinnerulersitsisoqassasoq Naalakkersuisut isumaqarput.

Peqqissutsimut tunngasunut atatillugu aningaasartuutitigut tatineqarneq ingerlatsinikkullu suliniutit nutaat, tassungalu ilanngullugu pingaartumik meeqqanut inunnguartaanut immikkoortoqarfiliornissaq, tuberkulosi pillugu periusissiaq nutaaq kiisalu Aasianni atornerluisunut katsorsaasarfiliornissaq aningaasalersorumallugit aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi suliaasaqarfimmut aningaasaliissutit ukiumoortumik 35 mio. kr.-inik ilaneqarput.

Nunanut allanut tunngasunut atatillugu Reykjavikimi Kalaallit Nunaata sinniisoqarfiata ingerlanneqarneranut ukiumoortumik 3,0 mio. kr.-it immikkoortinneqarput. Kalaallinik sinniisoqarnikkut nunatut sanilereeqatigiilluarnerup ineriartortinneqarnissaa qulakkeerneqassaaq aammalu Islandip suleqatigineratigut nunatta sapinngisamik annertunerpaamik iluaquteqarnissaa qulakkeerneqassalluni.

Inuussutissanik nammineq pilersorneq siuarsarniarlugu ukiumoortumik 5 mio. kr.-it immikkoortinneqarput. Nunalerinnermut aningaasat atornerqarnissaat pillugu immikkoortumut pilersaarummik suliaqartoqariarpat ilassutitut aningaasaliissutit aqutigalugit aningaasat 2018-imi atugassanngortinniarneqarput.

Naalakkersuisut nukissiuutinut akigitinneqartut nutarterneqarnissannik suliniutaata aappasaaneerinninnermi kingunerisai aningaasanut inatsimmi ilanngunneqarput. Nukissiuutinut akigititat nutarterneqarnerisigut 2018-imi januaarip aallaqaataanit innaallagissamut imermullu akit appartinneqassapput aammalu nuna tamakkerlugu akigititat assigiisseqqinneqalissallutik. Naligiinnerulernissamik Naalakkersuisut anguniagaasa anguniarneqarnissaannut meeqqanut tapiissutit, ineqarnermut tapiissutit siusinaartumillu soraarnerussutisiat pitsanngorsarneqarnerisigut tamanna ilapertuutaassaaq. Aamma ilaqtariinnermut isumaginninnermullu tunngasunut atatillugu Upernavimmi Aasiannilu utoqqaat illuisa allilerneqarnissaannut aningaasanik immikkoortitsisoqarpoq.

Pisortat ingerlatsiviinik ineriartortitsinissamut atatillugu atualertussanut atuarfimmullu tunngasunut suliassa qarfiup kommunitun tunniunneqarneratigut suliassat kommunitun tunniunneqarnissaat 2018-imut aningaasanut inatsimmi akuerineqarmata Naalackersuisunit naammagisimaarneqarpoq. Aammattaaq ilaqutariinnut sullissivinnut aningaasat aammalu namminerisamik tapiissutitalimmik inissialiortiternermut aningaasaliissutit siusinnerusukkut taaneqartut tunniunneqassapput. Taamaaliornikkut suliassa qarfinnut pingasuusunut taakkununga ukiumoortumik katillugit 140 mio. kr.-it nuunneqassapput. Suliassat taakku nuunnerisigut ataatsimut isigalugu allaffissornerup annikillinissaa aammalu suliassat naapertuunnerusumik isumagineqarnissaat qulakkeerniarneqarput.

Ukiuni makkunani aningaasaqarnikkut pitsaasumik inerikkiartortoqarnerata, tassungalu ilanngullugu pingaartumik raajarniarnikkut pitsaasumik ineriartortoqarnerata nassatarisaanik akileraarutinit akitsuutinillu iluanaarutit annertusinerat aqcutigalugu atugarissaarnikkut pitsanngorsaansat ilaatigut aningaasalersorneqarput.

Aalajangiinissamut sapiissuseqarneq

2018-imut aningaasanut inatsimmi aningaasaqarnikkut oqimaaqatigiissaarinissaq iluatsinneqarpoq. Tamatumani aningaasanut inatsiseqarfiusoq aammalu piffissaq aningaasanut inatsiseqarfiusoq 2018-2021 eqqarsaatigineqarput. Tamanna 2017-imi aningaasanut inatsimmut sanilliullugu allaaneruvoq, taanna piffissamut aningaasanut inatsiseqarfiusumut ukiunut sisamanut atuuttumut katillugit 145 mio. kr.-inik amigartooruteqarfiulluni.

2018-imi taama oqimaaqatigiissitsineq ilaatigut aningaasat nalingisa ataatsimut isigalugu pitsaasumik nikerarnerannit piviusunngortinneqarsinnaanngorpoq. Aammali pisuussutinik atorluanermmut akitsuutit pillugit inatsisip nutaap aammalu pigisanit pissarsianut akileraarusersuinissamik siunnersuutit akuerineqartut nassatarisaannik aningaasaqarnikkut oqimaaqatigiissaarinissamik naligiinnerulernissamillu naalackersuisut anguniagaat ikorfartorneqarput.

Inatsisissatut siunnersuutinut taakkununga akisussaaffiup tamatuma tiginissaanut tigorosummasuk naalackersuisooqatigiinnermi partiit sapiissuseqarnerat qujassuteqarfigaara. Ukiuni aggersuni aningaasaqarneq siunissami ungasissumi attanneqarsinnaasoq qulakkeerumallugu aningaasaqarnikkut iluarsartuuserrinerit akuerinialerutsigut sapiissuseq tamanna aamma pisariaqartissavarput.

Aningaasaqarnermmut inatsisip amerlanerussuteqarluartunit tapersersorneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa Naalackersuisunit kissaatigineqarpoq. Kissaatip tamatuma ilaannaa eqquutsinneqarpoq, tassa 2018-imut aningaasanut inatsit pillugu isumaqatigiissut naalackersuisooqatigiinni partiinit pingasuusunit isumaqatigiissutigineqarmat. Taamaattorli isumaqatigiinniarnierit pitsaasumik anguniagaqarfiusumillu ingerlanneqartut isumaqarpunga, tamatumani illuatungeriit tamarmik aningaasanut inatsimmi kissaatiminnik saqqummiussisinnaasimallutik aammalu ataatsimiinnermi paaseqatigiissinnaallutik.

Tamanna eqqarsaatigalugu 2018-imi aningaasanut inatsisissaq pillugu naalackersuinikkut isumaqatigiinniarnermut atatillugu suleqatigiinnermut pitsaasumut anguniagaqarfiulluartumullu partiit tamaasa attaviitsorlu Naalackersuisut sinnerlugit qujaffigaakka.

Aningaasanut inatsimmik suliaqarnermi pingaarnersiuisoqartariaqartarpoq aammalu inuiaqatigiinni aningaasat atorneqarsinnaasut tunngavigalugit kissaatit tamaasa piviusunnngortinneqarnissaannut sooruna inissaqarneq ajorpoq. Taama oqareerlunga aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi aningaasaqarnikkut isiginiagassat naalackersuinikkut pisariaqartitat akornanni ataqatigiittoqartoq isumaqarpunga.

Taama oqaaseqarluni Inatsisartut ataatsimiittarfianni maani aningaasanut inatsisissaq pillugu pitsaasumik anguniagaqarfiusumillu oqallittoqarnissaa qilanaaraara, mannalugu iluatsillu Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinnerannut matumunnga qujallunga.